

การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากสินทรัพย์ดิจิทัล¹

ณัชภูมิ มีบัณฑิต²

ตามที่ทราบกันคืออยู่แล้วว่าในยุคสมัยปัจจุบันได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีมากมาย โดยเฉพาะด้านการสื่อสารที่มีอินเทอร์เน็ตเป็นนวัตกรรมเชื่อมต่อการสื่อสารแบบไร้พรมแดน ซึ่งเป็นการเอื้ออำนวยให้กับนักธุรกิจที่สามารถทำธุรกิจได้ทั่วโลกและเติบโตขึ้น เมื่อมีการทำธุรกิจได้อย่างหลากหลายและได้ทุกพื้นที่ในโลก นักธุรกิจจึงต้องการความมั่นคงในการจัดเก็บรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สินและสามารถลดขั้นตอน ค่าใช้จ่ายในการชำระ การทำสัญญา รวมถึงยังสามารถเก็บรักษามูลค่าราคาของทรัพย์สินได้ ที่สำคัญจะต้องมีความโปร่งใสชัดเจนอีกด้วย จึงได้ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ขึ้นมาเรียกว่า “บล็อกเชน” (Blockchain) อันทำให้กำเนิด “สินทรัพย์ดิจิทัล” (Digital Assets) บล็อกเชน (Blockchain) จึงเปรียบเสมือนกระเป๋าสตางค์หรือตู้เก็บรักษาคลังในการเก็บรักษาสินทรัพย์ดิจิทัล มนุษย์จึงได้สร้างเครื่องมือและกฎเกณฑ์ในการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันในระบบเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ทันสมัยของแต่ละยุค ซึ่งหากพิจารณาแล้วปัจจุบันได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก จึงควรที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกันกับระบบการเงินเพื่อให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้กำเนิดสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีรากฐานตั้งอยู่บนเทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ที่เรียกว่า บล็อกเชน (Blockchain) ที่มีความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องในระบบเป็นอย่างสูง สามารถตรวจสอบความโปร่งใสได้ชัดเจน ด้วยนวัตกรรมบล็อกเชนจึงทำให้สินทรัพย์ดิจิทัลไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบเงินดิจิทัลหรือดิจิทัลโทเคนนั้นได้รับความน่าเชื่อถือตามไปด้วย จากความน่าเชื่อถือที่มากขึ้นจึงเกิดความนิยมทำให้สินทรัพย์ดิจิทัลมีมูลค่าสูงขึ้นและเป็นที่ยอมรับแพร่หลายในระบบเศรษฐกิจมากขึ้นตามอุปสงค์และอุปทาน (Demand and Supply) ของระบบกลไกตลาด จึงทำให้เกิดธุรกิจประกอบการสินทรัพย์ดิจิทัล กล่าวได้ว่าสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นหนึ่งในสินทรัพย์ซูเปอร์คลาสซึ่งแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง การบังคับชำระหนี้ภาษีอากรค้าง ตามประมวลรัษฎากร โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.วิญญูฯ แสงสุข และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รติชัย รอดทองและรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศิริ บัวสวรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

โดยส่วนใหญ่สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสินทรัพย์ประเภทที่บริโภคหรือเปลี่ยนมือได้ ทำให้มีมูลค่าผันแปรกับ
ความนิยมและความต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก เช่นเดียวกับมูลค่าสินทรัพย์ทางภาษีที่เป็นไปตาม
หลักการทางเศรษฐศาสตร์ ทฤษฎีการบัญชีและหลักการบัญชีขั้นมูลฐาน เป็นการประมาณรายการและ
เหตุการณ์ทางบัญชีเป็นสิ่งจำเป็นในการนำเสนอรายงานการเงินให้ทันเวลา เนื่องจากถ้าผู้ใช้งบการเงินได้
ข้อมูลที่ล่าช้าและไม่ทันต่อการตัดสินใจ ข้อมูลนั้นย่อมไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินแต่อย่างใด ดังนั้น
กิจการต้องเสนอรายงานให้ทันเวลาโดยมีการประมาณรายการบางรายการหรือเหตุการณ์บางเหตุการณ์
ก่อนที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอย่างชัดเจนและแน่นอนแล้ว ให้ถูกต้องและ
ตรงกับหลักความเป็นจริงที่สุด ดังนั้น การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของคริป
โทเคอร์เรนซ์หรือดิจิทัลโทเคน ผู้ซื้อและผู้ขายที่จะทำการแลกเปลี่ยนจำเป็นต้องมีบัญชีอิเล็กทรอนิกส์หรือ
กระเป๋าอิเล็กทรอนิกส์ โดยการทำ KYC ไว้กับผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อเป็นการระบุตัวตน
เพื่อความถูกต้องของระบบ แต่บุคคลหนึ่งจะมีบัญชีก็ได้ไม่จำกัด เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้ผู้ครอบครอง
สินทรัพย์ดิจิทัลมีเงินได้จากการครอบครองได้จำเป็นต้องเสียภาษีอากรรัฐที่จัดเก็บภาษีในที่นี้หมายถึงประเทศ
ไทย โดยประเทศไทยมีประวัติการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย ที่เห็นได้ว่าประเทศไทยได้มีการพัฒนา
เปลี่ยนแปลงรูปแบบ ประเภท การจัดเก็บให้สอดคล้องกับกาลสมัยและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่
เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาเพื่อความเหมาะสมอย่างเป็นธรรมและถูกต้อง เช่นเดียวกับปัจจุบันก็ได้มีการ
พัฒนาเปลี่ยนแปลงขยายฐานภาษีให้ครอบคลุมทันยุคสมัย หนึ่งในลักษณะการเสียภาษีที่ว่านั่นก็คือการเสีย
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายเป็นเครื่องมือของรัฐในการจัดเก็บภาษีเพื่อความสะดวกต่อผู้เสียภาษีและสามารถให้ผู้เสีย
ภาษีมียกเลิกได้ว่าขอคืนภาษีในกรณีที่หักนำจ่ายไว้เกินหรือไม่ก็ได้หรือไม่ขอคืนให้เป็น Final Tax
ก็ได้ และประเทศไทยได้มีการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลแล้วโดยตราเป็นกฎหมายในประมวลรัษฎากร อีก
ทั้งมีกฎหมายรองรับผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลอีกด้วย โดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีหลักแบ่งแยกชัดเจน
ตรงกับหลักการเสียภาษีอากรอันเป็นไปตามหลักสากลโลก ซึ่งรัฐต่าง ๆ นั้นมีหลักอำนาจของรัฐที่ใช้ในการ
จัดเก็บภาษีนั่นแบ่งหลักๆ ได้ 3 หลักใหญ่ๆ โดยประเทศไทยก็ใช้หลักการในหลักอำนาจดังกล่าวด้วยเช่นกัน
เป็นไปตามหลักสากลโลก สำหรับประเทศไทย ได้จัดเก็บภาษีเงินได้ตามหลักแหล่งที่อยู่และแหล่งเงินได้
ผสมกัน ถ้าแหล่งเงินได้เกิดขึ้นในประเทศไทยก็จะใช้หลักแหล่งเงินได้มาจัดเก็บภาษี แต่สำหรับเงินได้ที่
เกิดขึ้นในต่างประเทศก็จะใช้หลักถิ่นที่อยู่ในการจัดเก็บภาษีนี้นี้ จะเกิดปัญหาภาษีซ้อน ดังนั้น เพื่อขจัดปัญหา
ภาษีซ้ำซ้อนระหว่างประเทศ ประเทศไทยจึงได้มีการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการเว้นการจัดเก็บภาษีซ้อน
ระหว่างประเทศ กับประเทศต่างๆ หลายประเทศแล้ว การจัดเก็บภาษีอากรก็เช่นกัน จำต้องมีทฤษฎีการ
จัดเก็บภาษีอากร ซึ่งการจัดเก็บภาษีอากรนั้นรัฐต้องจัดเก็บไปเพื่อการสาธารณะให้ประชาชนได้รับ

ประโยชน์จากรัฐ โดยการเสียภาษีอากรให้กับรัฐถือเป็นหน้าที่ของประชาชนตามกำลังความสามารถของแต่ละคน แล้วให้อำนาจการจัดเก็บภาษีอากรเป็นอำนาจพื้นฐานของรัฐนั้นๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว โดยภาษีอากรที่ดีจะต้องทำให้ประชาชนสมัครใจที่จะเสียภาษี การที่รัฐบาลนำเงินภาษีของประชาชนไปใช้จ่ายในการบริหารและพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างบริการสาธารณะที่ดีเป็นประโยชน์ต่อประชาชน และให้สวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนย่อมทำให้ประชาชนสมัครใจเสียภาษี เพราะรัฐบาลนำเงินภาษีของประชาชนไปใช้จ่ายในการบริหารและพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างบริการสาธารณะที่ดี เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและทำให้ประชาชนมีสวัสดิการที่ดี ตามวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากรเพื่อนำมาเป็นรายได้เป็นเครื่องมือให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตหรือรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจตลอดจนเป็นเครื่องมือกระจายรายได้และควบคุมการบริโภคของประชาชนอีกทั้งสนองนโยบายของรัฐ ที่เป็นไปตามหลักเศรษฐศาสตร์ เมื่อประชาชนผู้เสียภาษีอากรจึงมีสิทธิ นั่นคือสิทธิของผู้เสียภาษีอากร อันหมายถึงสิทธิในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดเก็บภาษีอากร หรืออาจกล่าวได้ว่าเฉพาะแนวทางซึ่งเป็นสิทธิในทรัพย์สินหรือสิทธิในทางแพ่ง แต่มิได้รวมถึงสิทธิในทางภาษีในระบบประชาธิปไตย อย่างที่ทราบกันว่าภาษีอากรคือกฎหมาย ดังนั้นจึงต้องมีหลักในการตีความกฎหมายทางภาษีอากรที่เป็นธรรมและถูกต้อง ก็ต้องตีความโดยเคร่งครัดต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติ หลักความเป็นเอกภาพของภาษีอากร แต่ไม่ต้องคำนึงถึงหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนาเสมอไป เพราะในการตีความคำที่กฎหมายภาษีอากรมิได้บัญญัติไว้เป็นพิเศษต้องตีความตามความหมายที่เข้าใจกันได้อยู่ทั่วไปหรือตามที่กฎหมายเกี่ยวข้องกับบัญญัติไว้โดยยึดถึงหลักนิติรัฐอันเป็นหลักการทางกฎหมายที่สำคัญยิ่งทำให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมที่รัฐพึงมีต่อการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ รวมถึงการจัดเก็บภาษีอากรด้วยเพื่อความสงบเรียบร้อยภายในรัฐนั้นๆ หลักนิติรัฐก็คือแนวปฏิบัติของการบริหารรัฐที่ทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพถูกต้องโปร่งใสและเป็นธรรม แต่ถึงอย่างไรประเทศไทยก็ยังมีปัญหาในการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่จะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงอยู่

ประเทศไทยได้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล โดยมีพระราชกำหนดประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พุทธศักราช 2561 ที่กำหนดนิยามและใช้ควบคุมการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พุทธศักราช 2542 ใช้เฝ้าระวังและจัดเก็บข้อมูลธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล และประมวลรัษฎากรที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมตรากฎหมายให้จัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลโดยการชำระเป็นภาษีหัก ณ ที่จ่าย ตลอดจนคำพิพากษาที่สามารถนำมาเทียบเคียงคุณลักษณะของสินทรัพย์ดิจิทัลว่าเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีรูปร่างอาจถือเอาได้ ถึงอย่างไรก็ดีการจัดเก็บยังคงมีปัญหาที่การชำระภาษีหัก ณ ที่จ่ายยังไม่เป็นการชำระภาษีขั้นสุด (Final Tax) ที่จะต้องได้รับการแก้ไข โดย

การนำองค์ความรู้ที่ได้ศึกษากฎหมายประเทศออสเตรเลียที่ได้มีกฎหมายการรองรับสินทรัพย์ดิจิทัล และการทำธุรกรรมสินทรัพย์ดิจิทัล รวมถึงการจัดเก็บภาษีเงินได้อันเกิดจากสินทรัพย์ดิจิทัลอีกด้วย ซึ่งประเทศออสเตรเลียได้เริ่มจัดเก็บมาตั้งแต่ พุทธศักราช 2560 แล้ว โดยเริ่มแรกเก็บเป็นมูลค่าเพิ่มและก็ได้ยกเลิกไป เพราะการจัดเก็บไปตรงตามวัตถุประสงค์ลักษณะของระบบเศรษฐกิจ จึงพัฒนาปรับเปลี่ยนเช่นเดียวกับเงินได้ทุกประการแต่ต้องคำนวนให้เป็นสกุลเงินออสเตรเลียเสียก่อน ซึ่งสามารถจัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและก็ครอบคลุมชัดเจนตรงกับความเป็นจริงของสภาพเศรษฐกิจทำให้ถูกต้องและเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษีอากร

จากการที่ได้วิเคราะห์ในการจัดเก็บภาษีเงินได้นุคคลธรรมดาอันเกิดจากสินทรัพย์ดิจิทัลประวัติความเป็นมา ลักษณะ แนวคิด ทฤษฎี ความหมายของสินทรัพย์ดิจิทัล ทฤษฎีการบัญชี และหลักการทฤษฎีภาษีอากรที่ดี อีกทั้งหลักกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของประเทศไทยและได้นำไปเปรียบเทียบกับของ ประเทศออสเตรเลียที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บภาษีเงินได้นุคคลธรรมดาอันเกิดจากสินทรัพย์ดิจิทัล ตลอดจน ทฤษฎีการบัญชี รวมถึงเอกสารทางวิชาการต่างๆ แม้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งแล้วแต่ก็ยังคงมีปัญหาทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมอยู่อีก และการตีความหมายของคำว่า “ทุน” ในกฎหมายไม่สอดคล้องกับหลักความเป็นจริงทางเศรษฐกิจของหลักเศรษฐศาสตร์และหลักการบัญชีจึงทำให้เกิดความไม่ถูกต้อง และปัญหาการตีความหมายผลประโยชน์อื่นใดจากการถือครองคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลและผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน ซึ่งกฎหมายไม่ได้ให้ความหมายไว้อย่างแจ่มชัดเพราะปัจจุบันมีผลประโยชน์ที่ได้รับอันเกิดจากการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลเฉพาะซึ่งไม่สามารถตีราคาเป็นเงินได้ กรณีที่เป็นสิทธิ์จะต้องนำมาตีราคา แล้วรัฐยังใช้การหาค่าเฉลี่ยของราคาแต่ละกรณีแตกต่างกัน เพื่อให้เป็นเงินได้มาคำนวณอัตราภาษีเพื่อเสียภาษี ทำให้ไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน รัฐจึงควรมีวิธีการปฏิบัติทางภาษีอย่างเป็นธรรมและถูกต้องในการจัดเก็บ อีกทั้งปัญหาการหัก ณ ที่จ่าย ของกำไรที่ได้และยังรวมถึงผลประโยชน์อื่นๆ ที่ได้รับด้วยนั้น แม้ผู้เสียภาษีบุคคลธรรมดาได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ก็ยังคงจะต้องเสียภาษีหัก ณ ที่จ่าย โดยให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้ไปแล้ว ก็ยังต้องนำรายได้จากสินทรัพย์ดิจิทัลมาขึ้นแบบเสียภาษีเงินได้นุคคลธรรมดาประจำปีอีกด้วย เพราะการหักภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล ยังไม่ใช่เป็นการเสียภาษีสุดท้าย (Final Tax) และกฎหมายไม่ได้ระบุว่าให้สิทธิ์เลือกไม่ต้องขึ้นแบบภาษี จึงเป็นปัญหาอีกว่ากรณีผู้เสียภาษีเป็นบุคคลต่างประเทศ เมื่อเสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายแล้ว ก็เดินทางกลับต่างประเทศโดยไม่ได้กลับมาขึ้นแบบภาษีเสียภาษีเงินได้นุคคลธรรมดาประจำปีอีกทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้เสียภาษีและยังดำรงชีพอยู่ในประเทศไทย

ซึ่งตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติไว้ว่าต้องคุ้มครองสิทธิของผู้เสียภาษีอากรอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงปัญหาการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ประเมินที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติเข้าไปประเมิน โดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้แสดงรายการตามแบบที่ยื่นไม่ถูกต้องตามความจริงหรือไม่บริบูรณ์ เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานประเมินออกหมายเรียกผู้ยื่นรายการนั้นมาไต่สวน พร้อมทั้งออกหมายเรียกพยานและสั่งให้ผู้ยื่นรายการหรือพยานนั้น นำบัญชีเอกสารหรือหลักฐานอื่นอันควรแก่เรื่องมาแสดงได้ แต่ต้องใช้เวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันส่งหมาย ทั้งนี้ การออกหมายเรียกดังกล่าว จะต้องกระทำภายในเวลาสองปี นับแต่วันที่ได้อื่นรายการไม่ว่าการยื่นรายการนั้น จะได้กระทำภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือเวลาที่รัฐมนตรีหรืออธิบดีขยายหรือเลื่อนออกไปหรือไม่ ทั้งนี้ แล้วแต่วันใดจะเป็นวันหลัง เว้นแต่กรณีปรากฏหลักฐานหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ยื่นรายการมีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากร หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคืนภาษีอากร อธิบดีจะอนุมัติให้ขยายเวลาการออกหมายเรียกดังกล่าวเกินกว่าสองปีก็ได้ แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ได้อื่นรายการ แต่กรณีขยายเวลาเพื่อประโยชน์ในการคืนภาษีอากรให้ขยายได้ไม่เกินกำหนดเวลาตามที่มีสิทธิขอคืนภาษีอากรซึ่งในกรณีมีเหตุอันสมควรนั้น ไม่มีขอบเขตการพิจารณาในการตรวจสอบและแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจน เพราะถ้าผู้เทรดหรือนักลงทุนซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลอยู่ในประเทศไทย แต่ได้มีการเข้าไปเทรดซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลกัน在线上ของตลาดต่างประเทศ อีกทั้งกรณีไม่ทราบว่าต้องแจ้งนำมาคำนวณรวมยื่นแบบในปลายปีภาษี จึงเป็นปัญหาในการตรวจสอบและเข้าถึงข้อมูลของเจ้าหน้าที่ประเมินที่จะประเมินและตรวจสอบอีกด้วย

รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้การเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของชาวไทย ทั้งตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐกำหนดให้ต้องปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีอากรให้มีความเป็นธรรมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน เมื่อรัฐบาลมีความจำเป็นต้องการเงินมาเพื่อใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อดำเนินการ ให้เป็นไปตามนโยบายด้านรายจ่ายสาธารณะและดำเนินการตามหน้าที่ของรัฐบาลที่ได้รับประชาชาติให้ทำการดูแลทำนุบำรุงสุขให้แก่พลประชากของประเทศไทย ซึ่งเงินที่รัฐบาล ต้องนำมาเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อหารายได้มาพัฒนาด้านนโยบายดังกล่าว นั้นมาจากหลายแหล่ง เช่น การจัดเก็บภาษีอากร การเก็บค่าธรรมเนียม การขายสินค้า และการกู้ยืมเงิน เป็นต้น แม้รายได้จะมาจากหลายแหล่ง แต่รายได้สำคัญและใหญ่ที่สุด คือแหล่งรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร การจัดเก็บภาษีนอกจากนำมาเพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ตามนโยบาย ของรัฐบาลแล้ว ยังเป็นการกระจายรายได้ ยกระดับความเป็นอยู่ของประชากรที่ยากจนในชนบทโดยการใช้เงินอุดหนุนจัดสร้างสาธารณูปโภค ให้ประชากรมีความอยู่ดีกินดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างประชากรที่ยากจนกับประชากรที่มีความร่ำรวย โดยการใช้การจัดเก็บภาษีอากรมาเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักและเป้าหมาย รัฐจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายภาษีและออกกฎหมายภาษีรวมทั้งดำเนินการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีให้สอดคล้อง

กับหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี (Good principles of taxation) รัฐจึงได้กำหนดวิธีการจัดเก็บภาษีไว้ซึ่งโดยหลักมี 3 วิธีคือ วิธีแรกเป็นการเสียภาษีอากรโดยวิธีการประเมินตนเองโดยภาระหน้าที่ของผู้เสียภาษีในการต้องยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีที่กฎหมายกำหนด วิธีที่สองโดยการประเมินของเจ้าพนักงาน วิธีที่สามเสียภาษีอากรโดยวิธีการหักภาษี ณ ที่จ่าย เป็นการที่กฎหมายกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย ไว้แล้ว นำส่งสรรพากร เหตุผลในการจัดเก็บ มีวิธีการหักภาษี ณ ที่จ่ายซึ่งเป็นวิธีการเสียภาษีอากรทางหนึ่งที่จะให้รัฐได้รับเงินเพื่อไปบริหารประเทศในการจัดทำบริการสาธารณะตามนโยบาย ทั้งเป็นวิธีการที่ง่ายต่อการจัดเก็บภาษีอากร

ดังนั้น ในด้านภาษีที่เกี่ยวข้องกับกรณีบุคคลธรรมดาที่มีเงินได้อันเกิดจากสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งมีมาตรการทางภาษีกำหนดให้มีการจัดเก็บภาษีจากเงินส่วนแบ่งของกำไรหรือเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน โดยวิธีการชำระภาษีเป็นการชำระแบบหักภาษี ณ ที่จ่ายแม้กฎหมายบังคับให้ผู้จ่ายเงินมีหน้าที่ในการหักภาษี ณ ที่จ่าย จากเงินได้ไว้ก็ตาม แต่ยังไม่มีความเป็นธรรมกับผู้มีเงินได้พึงประเมิน ไม่ว่าจะเป็นการตีความหมายของคำว่า “ทุน” ในประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4)(ฉ) หรือการตีความหมายของ “ผลประโยชน์ที่ได้รับหรือผลประโยชน์อื่นใด” ในประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4)(ซ) และ (ฉ) อีกทั้งการกำหนดภาระหน้าที่ของผู้เสียภาษี ตลอดจนวิธีปฏิบัติการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ประเมิน เพื่อเข้าไปประเมินและตรวจสอบซึ่งหากคำนึงถึงสถานการณ์ปัจจุบันก็ยังคงไม่สอดคล้องกับลักษณะภาษีอากรที่ดี และเมื่อเปรียบเทียบภาระหน้าที่เงินได้พึงประเมินในแต่ละประเภทที่ได้เงินได้มาในลักษณะคล้ายคลึงกันจึงก่อให้เกิดปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาการตีความหมายของ “ทุน” ในการลงทุนเพื่อได้ครอบครองสินทรัพย์ดิจิทัลตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4)(ฉ) “ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน” ที่กรมสรรพากรประเทศไทยได้ให้ความหมายเพียงเป็นทุนจากเม็ดเงินเท่านั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าไม่เป็นธรรมต่อผู้เสียภาษีที่เป็นนักลงทุนหรือผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่เข้ามาลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัล(Digital asset)ในประเทศไทยเพราะยังไม่ครอบคลุมถึงสินทรัพย์ดิจิทัลหรืออุปกรณ์เครื่องมือสัมภาระที่ได้นำมาลงทุนในการได้สินทรัพย์ดิจิทัลมาครอบครองยังคงมีทุนที่เป็นสินทรัพย์ดิจิทัลด้วย ที่สามารถนำมาหักหาส่วนแบ่งกำไรได้เพื่อนำไปคำนวณภาษีได้ การที่กรมสรรพากรประเทศไทยให้ความหมายเช่นนี้ทำให้ส่งผลกระทบโดยไม่สอดคล้องต่อทฤษฎีการบัญชี หลักราคาทุนที่ต้องมีหลักฐานอันเที่ยงธรรม อันเป็นหลักการบัญชีขั้นมูลฐานที่จำเป็นต้องมี เพื่อเป็นไปตามหลักความถูกต้องและเป็นหลักความเป็นธรรม(Equity) และหลักความเป็นกลางในทางเศรษฐกิจ (Neutrality) ซึ่งลักษณะของภาษีอากรที่ดี อีกทั้งทำให้ฐานภาษีไม่กว้างครอบคลุมถึงความทันสมัยของเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้รัฐขาดโอกาสที่จะจัดเก็บภาษีให้รัฐมีรายได้เพิ่มมากขึ้นซึ่งไม่ถือว่าเป็นเจตนารมณ์ที่แท้จริงในระบบของการบริหารการ

จัดเก็บภาษีที่จะต้องมีประสิทธิภาพ ต้องมีความเสมอภาคและยุติธรรมกับประชาชนทุกคน แล้วยังทำให้ประชาชนที่มีรายได้ในแบบเดียวกัน มีสิทธิทางภาษีไม่เท่ากันเสียภาษีไม่เท่ากันตามทฤษฎีภาษีอากรและตามลักษณะภาษีอากรที่ดี จึงเป็นปัญหาที่ต้องเยียวยาปรับปรุงแก้ไข ไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้เสียภาษีจากเงินได้ประเภทเดียวกัน

2. ปัญหาการตีความหมายผลประโยชน์อื่นใด ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4)(ซ) “เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล” และผลประโยชน์ที่ได้รับ ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4)(ฅ) “ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน” กฎหมายไม่ได้ให้ความหมายไว้อย่างแน่ชัดนั้นผู้ศึกษาได้วิเคราะห์มาแล้วเห็นว่า ไม่เป็นธรรม เพราะปัจจุบันได้มีผลประโยชน์ที่ได้รับหรือผลประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลเฉพาะซึ่งไม่สามารถตีราคาเป็นเงินได้แล้วอีกด้วยในกรณีที่เป็นสิทธิที่เป็นผลประโยชน์จะต้องนำมาตีราคากลับไม่สามารถนำมาตีราคาได้ หรือยากที่จะตีราคาเนื่องด้วยรายละเอียดจากสิทธิที่เป็นผลประโยชน์ต่างกัน อีกทั้งกรมสรรพากรประเทศไทยใช้การหาค่าเฉลี่ยของราคาแต่ละกรณีแตกต่างกัน เพื่อให้เป็นเงินได้มากำหนดอัตราภาษีเพื่อเสียภาษี ทำให้ไม่มีมาตรฐานที่แน่นอนเป็นการขัดต่อหลักความแน่นอน(Certainty) และหลักสามารถใช้บังคับในทางปฏิบัติ(Enforceability) อันเป็นลักษณะภาษีอากรที่ดีการที่รัฐจัดเก็บภาษีอากรที่มีมาตรการการจัดเก็บที่ไม่มีมาตรฐานที่แน่นอนชัดเจนนั้นสามารถทำให้เกิดปัญหาขึ้นในสังคมเป็นวงกว้างคือ มีความเหลื่อมล้ำในการคิดคำนวณภาษีนั่นเอง ทำให้ยังขัดต่อหลักและเจตนาของรัฐธรรมนูญเรื่องสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่จะต้องจัดการปรับปรุงเยียวยาแก้ไขเช่นกัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีอากรและเป็นกลางในทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังสอดคล้องกับสภาวะการณ์ เศรษฐกิจ สังคม ในปัจจุบันด้วย

3. ปัญหาการหัก ณ ที่จ่าย ของกำไรที่ได้และยังรวมถึงผลประโยชน์อื่นๆที่ได้รับด้วยนั้น แม้ผู้เสียภาษีบุคคลธรรมดาได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม(VAT) ก็ยังคงจะต้องเสียภาษีหัก ณ ที่จ่าย ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 50(2)(จ) “ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4)(ซ)และ(ฅ) ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้”ไปแล้ว ก็ยังต้องนำรายได้จากสินทรัพย์ดิจิทัลมาขึ้นแบบเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีด้วยนั้น เพราะในประมวลรัษฎากรมาตรา 48(3) ไม่ได้ระบุให้สิทธิเลือกไม่ต้องยื่นรวมแบบภาษีปลายปีอีก ให้สามารถเลือกเป็นการเสียภาษีสุดท้าย (Final Tax) ได้ ผู้ศึกษาเห็นว่าขัดต่อหลักความสะดวก(Certainty)ในกรณีผู้เสียภาษีเป็นบุคคลต่างประเทศ เมื่อเสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายแล้ว ก็เดินทางกลับต่างประเทศโดยไม่ได้อีกกลับมาขึ้นแบบภาษีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีอีก ซึ่งความหมายของภาษีหัก ณ ที่จ่ายคือ การจัดเก็บภาษีของรัฐวิธีหนึ่งที่กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษี

เงินได้นิติบุคคลจะต้องเสียภาษีก่อนที่จะถึงกำหนดเวลาขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้โดยกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ไว้ ณ ที่จ่าย ตามประเภทเงินได้และอัตราภาษีที่กำหนด ภาษีเงินได้ที่ผู้มีเงินได้ถูกหักไว้ ณ ที่จ่ายนั้น กฎหมายให้อัตราเป็นเครดิตภาษีของผู้มีเงินได้ เมื่อถึงกำหนดเวลาขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ก็มีสิทธินำเอาภาษีที่ถูกหักไว้ ณ ที่จ่ายนั้นไปหักออกจากจำนวนภาษีที่ต้องเสีย และเสียภาษีเพิ่มเฉพาะส่วนที่เหลือหลังจากหัก ณ ที่จ่ายแล้วเท่านั้น ทั้งนี้ หากปรากฏว่าเมื่อคำนวณภาษีเงินได้ประจำปีกลับมีภาษีที่ถูกหักไว้ ณ ที่จ่าย มากกว่าภาษีที่ต้องเสีย ผู้มีเงินได้ก็มีสิทธิยื่นคำร้องขอคืนภาษีหัก ณ ที่จ่าย ที่ถูกหักไว้เกินหรือเสียเกินได้นั้น ก็เพื่อความสะดวกของตัวผู้เสียภาษี และต่อรัฐในการจัดเก็บภาษีอากร แล้วในประมวลรัษฎากร มาตรา 48(3) ยังให้สิทธิประโยชน์กับผู้เสียภาษีในประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4)(ก) และ (ข) ที่เสียภาษีในอัตราเดียวกันและการเสียภาษีในรูปแบบเดียวกันอีกทั้งยังเป็นเงินได้ที่ได้มาในลักษณะคล้ายคลึงกันกับผู้เสียภาษีตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4)(ข)(ฉ) ประกอบประมวลรัษฎากร มาตรา 50(2)(ฉ) ให้มีสิทธิเลือกที่จะนำมารวมคำนวณภาษีปลายปีหรือไม่ก็ได้ เป็นการจัดหลักความเสมอภาคหรือหลักความยุติธรรม (Equity) ที่จะต้องก่อให้เกิดความยุติธรรมหรือความเสมอภาคในหมู่ผู้เสียภาษีทุกคน หลักความยืดหยุ่น(Flexibility) ที่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจได้ อีกทั้งหลักสามารถบังคับได้ทางปฏิบัติ (Enforceability) ที่จะต้องสามารถจัดเก็บได้ในทางปฏิบัติ ภาษีบางอย่างแม้จะเป็นภาษีที่ดีในทางทฤษฎี แต่ในทางปฏิบัติจัดเก็บได้ยาก ภาษีนั่นก็ไม่ว่าถือเป็นภาษีที่ดีได้จึงต้องปรับปรุงแก้ไข ไม่ให้เกิดความเลื่อมล้ำของผู้เสียภาษีและต้องให้เกิดความสะดวกกับผู้เสียภาษีรวมถึงรัฐที่กระทำการจัดเก็บภาษีด้วย

4. ปัญหาการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ประเมิน จึงเป็นปัญหาในทางปฏิบัติเข้าไปประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา 18 มาตรา ในกรณีที่ผู้เสียภาษีอุทธรณ์การประเมิน หรือกรณีที่ผู้เสียภาษีถึงแก่ความตาย ถ้าเมื่อประเมินแล้วไม่ต้องเรียกเก็บหรือเรียกคืนภาษีอากรก็ไม่ต้องทำการแจ้งจำนวนภาษีอากร แต่ให้เจ้าพนักงานประเมินยังคงดำเนินการตามประมวลรัษฎากร มาตรา 19 และมาตรา 18 ทวิ ให้อำนาจไว้กับเจ้าพนักงานประเมินในกรณีเพื่อรักษาผลประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีอากรให้กับรัฐ อีกทั้งประมวลรัษฎากร มาตรา 19 ได้ให้อำนาจกับเจ้าพนักงานประเมินในกรณีที่มีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าผู้แสดงรายการตามแบบที่ยื่นไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่สมบูรณ์ให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจออกหมายเรียกผู้นั้นมาสอบสวน และออกหมายเรียกพยาน กับสั่งให้ผู้ยื่นรายการหรือพยานนั้นนำเอกสารหรือหลักฐานอื่นอันควรแก่เรื่องมาแสดงได้ จากกรณีคำว่า “มีเหตุอันสมควร” นั้น ไม่มีขอบเขตการพิจารณาในการตรวจสอบและแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจนผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแล้วเห็นว่า เป็นการขัดต่อการคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียภาษีอากร ที่มีหลักและความหมายว่า “สิทธิ” หมายถึงอำนาจหรือผลประโยชน์ของบุคคลที่มีกฎหมายให้

ความคุ้มครอง โดยบุคคลอื่นต้องให้ความเคารพ จะละเมิดหรือล่วงเกินหรือกระทำการใดๆอันก่อให้เกิดการกระทบสิทธิของบุคคลไม่ได้ สิทธิของผู้เสียภาษีจึงเป็นสิทธิที่มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิในทรัพย์สินของปัจเจกชนโดยตรง เพราะเงินที่ชำระค่าภาษีอากรเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งที่รัฐใช้อำนาจบังคับเอาจากปัจเจกชน โดยไม่มีสิ่งตอบแทนโดยตรง หนี้ภาษีอากรที่เกิดโดยกฎหมายและจัดเป็นข้อจำกัดสิทธิและเสรีภาพในทรัพย์สินประการหนึ่ง สิทธิและเสรีภาพมีความคล้ายคลึงกัน เพราะต่างเป็นอำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคล แต่สิทธิมีความหมายที่แตกต่างจากเสรีภาพในประการที่สำคัญ คือสิทธิมีนัยในทางอำนาจเรียกร้องต่อผู้อื่นให้กระทำการหรือไม่กระทำการ ในขณะที่เสรีภาพมีนัยสำคัญคืออำนาจในการเลือกที่จะทำหรือไม่ทำตามความประสงค์ของตนเอง เพราะเงินที่ชำระค่าภาษีอากรเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งที่รัฐใช้อำนาจบังคับจัดเก็บจากปัจเจกชน โดยไม่มีสิ่งตอบแทนให้โดยตรง หนี้ภาษีอากรที่เกิดขึ้นจึงเป็นข้อจำกัดสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สินอีกประการหนึ่ง จึงกล่าวได้ว่า การยอมรับสิทธิในทรัพย์สินของปัจเจกชนเป็นสิ่งที่คู่กับสิทธิการเก็บภาษีอากรโดยรัฐ ดังนั้น เสรีภาพในทรัพย์สินจึงเป็นสิ่งจำเป็น นอกจากนี้ กฎระเบียบของสังคมยังมีส่วนช่วยให้สิทธิในทรัพย์สินได้รับการรับรองและคุ้มครองภายในกรอบที่เหมาะสมของสังคมนั้น สิทธิในการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐจึงเกิดจากกฎระเบียบ และความจำเป็นในสังคมที่รัฐต้องมีรายได้เพื่อใช้ในกิจการของส่วนรวม จัดสรรทรัพยากร กระจายความมั่งคั่ง ตลอดจนรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ แต่ทั้งนี้ อำนาจอรัฐในการจัดเก็บภาษีอากรเป็นสิ่งที่ต้องมีขอบเขตจำกัด เมื่อการใช้อำนาจของรัฐจำต้องมีขอบเขต ถ้าไม่มีขอบเขตก็อาจจะเป็นการกระทบสิทธิ เสรีภาพ และสวัสดิภาพตามหลักรัฐธรรมนูญที่รัฐควรดำรงไว้ให้กับประชาชนและประชาชนพึงมีนั้นมากจนเกินไป จึงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม อีกทั้งปัญหาเรื่องการเข้าถึงข้อมูลและได้มาซึ่งข้อมูลที่ยากจะเข้าถึงทำการจัดเก็บข้อมูลผู้ที่เข้าข่ายต้องชำระภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล ที่อาจเป็นสาเหตุให้รัฐใช้อำนาจไปกระทบสิทธิ เสรีภาพ และสวัสดิภาพตามรัฐธรรมนูญ ก็จะต้องหาทางเยียวยาแก้ไขเช่นกัน เพื่อให้เกิดความถูกต้อง ความสงบ และความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมด้วย

ด้วยปัญหาต่างๆ ที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น จึงเห็นควรที่ประเทศไทยต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขในข้อปัญหาต่างๆ ดังกล่าว ดังนี้

1. ปัญหาการตีความหมายของทุนในการลงทุนเพื่อได้ครอบครองสินทรัพย์ดิจิทัล

ควรแก้ไขโดยการออกหนังสือคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. .../2561 เรื่อง การคิดคำนวณภาษีเงินได้อันเกิดจากสินทรัพย์ดิจิทัล ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4)(ฉ) แห่งประมวลรัษฎากร ให้เจ้าพนักงานสรรพากรให้ความหมายคำว่า “ทุน” ให้หมายถึงเม็ดเงินและรวมถึงสินทรัพย์ดิจิทัลด้วยในการนำมาคิด

คำนวณภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4)(ณ)แต่ต้องแปลงมูลค่าเพื่อคำนวณภาษีเป็นสกุลเงินบาทก่อนโดยมูลค่าให้เทียบเคียงกับราคาในตลาดกระดานเทรด ณ เวลานั้น

2. ปัญหาการตีความหมายผลประโยชน์ที่ได้รับและผลประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากสินทรัพย์ดิจิทัลเฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้

ควรแก้ไขโดยออกหนังสือคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป. .../2561 เรื่อง กำหนดราคาหรือมูลค่าของผลประโยชน์ที่ได้รับและผลประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากสินทรัพย์ดิจิทัล ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4) (ซ) และ (ณ) โดยอาศัยประมวลรัษฎากร มาตรา 3 เศรษฐ กำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล กำหนดราคาหรือมูลค่าของผลประโยชน์ที่ได้รับและผลประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากสินทรัพย์ดิจิทัล ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4) (ซ) และ (ณ) ทั้งหมดให้ชัดเจนโดยต้องกำหนดราคาหรือมูลค่าของผลประโยชน์ต่าง ๆ นั้น ที่นำมาเป็นปันผลหรือโบนัสให้กับลูกค้าหรือผู้ครอบครองสินทรัพย์ดิจิทัล ต้องให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของราคากดตลาดปกติ ตามสภาพเศรษฐกิจทุกครั้ง ก่อนที่จะให้ผลประโยชน์ทั้งหลายเหล่านั้นกับลูกค้าหรือผู้ครอบครองสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นๆ พร้อมทั้งต้องแจ้งราคาหรือมูลค่า และการเปลี่ยนแปลงราคาหรือมูลค่าของผลประโยชน์ทั้งหมดกับ ก.ล.ด. กรมสรรพากร และผู้รับผลประโยชน์ทุกครั้งใน White Paper ด้วย

3. ปัญหาการหักภาษี ณ ที่จ่ายเงินส่วนแบ่งของกำไรหรือเงินได้เกินกว่าที่ลงทุนของสินทรัพย์ดิจิทัลที่ต้องมารวมคำนวณภาษีปลายปี

ควรแก้ไขโดยการออกเป็นพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่..) พุทธศักราช 2561 มาตรา 48(3) จากเดิมที่บัญญัติไว้ว่า

“ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้ โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตาม (1) และ (2) ก็ได้ สำหรับเงินได้ตามมาตรา 40(4) (ก) และ (ข) ดังต่อไปนี้

(ก) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักร ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์ ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงินที่ได้จากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยที่ได้จากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้น สำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

(ข) ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก

(ค) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนพันธบัตร หุ้นกู้ หรือตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะที่ตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย จะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10.0 ของเงินได้ โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตาม (1) และ (2) ก็ได้ สำหรับเงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ข) ที่ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรมหรืออุตสาหกรรม”

แก้ไขเป็นดังนี้

“ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้ โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตาม (1) และ (2) ก็ได้ สำหรับเงินได้ตามมาตรา 40(4) (ก) (ข) (ง) และ (ฉ) ดังต่อไปนี้

(ก) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักร ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์ ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงินที่ได้จากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยที่ได้จากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้น สำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

(ข) ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก

(ค) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนพันธบัตร หุ้นกู้ หรือตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะที่ตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

(ง) เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล

(จ) ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย จะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10.0 ของเงินได้ โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตาม (1) และ (2) ก็ได้ สำหรับเงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ข) ที่ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรมหรืออุตสาหกรรม”

การแก้ไขดังกล่าวเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้เสียหายจากเงินได้อันเกิดจากสินทรัพย์ดิจิทัล ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4) (ซ) และ (ณ) มีสิทธิเลือกเมื่อชำระภาษีแบบหักภาษี ณ ที่จ่ายไปแล้ว จะต้องการนำมาคำนวณรวมกับเงินได้ที่ต้องยื่นแบบตอนปลายปีหรือไม่ก็ได้

4. ปัญหาการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ประเมิน เพื่อเข้าไปประเมินและตรวจสอบ

ควรแก้ไขโดยการออกเป็นหนังสือคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป. .../2561 เรื่อง กำหนดการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา 19 โดยกำหนด “กรณีเจ้าพนักงานประเมินมีเหตุอันควร” ให้นำแนวทางปฏิบัติการตรวจสอบสรรพากร ที่ มก.89/2561 เรื่อง การแนะนำ ควบคุมและติดตามผู้ประกอบการ (ตรวจแนะนำ) มาใช้โดยอนุโลม กล่าวคือ ก่อนเจ้าพนักงานประเมินจะใช้อำนาจมีเหตุอันควรนั้น ต้องมีการปฏิบัติการตรวจแนะนำเสียก่อน เพื่อให้ผู้เสียหายทราบและเข้าใจวิธีการชำระภาษีอย่างถูกต้องแล้วก่อน ถ้ารายใดยังไม่เคยผ่านพิธีการตรวจแนะนำ เจ้าพนักงานประเมินจะอ้างมีเหตุอันควรไม่ได้

การแก้ไขดังกล่าวทำให้การใช้อำนาจมีเหตุอันควรของเจ้าหน้าที่สรรพากรมีขอบเขตตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและยังได้ข้อมูลที่ยากจะเข้าถึงได้โดยง่ายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ศุภชัย ธรรมจักร. กฎหมายภาษีอากร. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2562.

ทพพล น้อยปัญญา. กฎหมายเรื่อง BitcoinBlockchain ICO and etc. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2561.

พีรพัฒน์ หาญคงแก้ว และณัฐชนน โพธิ์เงิน. Bitcoin & Blockchain 101 เงินดิจิทัลเปลี่ยนโลก. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ: สตีลคอปเปอร์โรว์, 2561.

พรศักดิ์ อรรถนัทชัยรัตน์. Blockchain เปลี่ยนโลก. กรุงเทพฯ: ดีไวน์แมจิก, 2560.

มานิตย์ จุมปา. คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2548.

สุพิศ ประณีตพลกรัง. กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม,

2561.

อานันท์ ลิ้มศักดิ์. วิวัฒนาการของเงินจากหอยเบี้ยสู่คริปโทเคอร์เรนซี. กรุงเทพฯ: เกรทไอเดีย, 2561.

Chris Burniske และ Jack Tatar. Cryptoassets. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บางกอกโพสต์, 2561.

Bitman. รู้ทัน Bitcoin เงินแห่งอนาคต. กรุงเทพฯ: แฮปปี้บุ๊ก, 2561.